

ДІЛО

ВІХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шк. 143.332.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. пере-
полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРІЮ:
Місцеві 5-00 зол.
Частіше 15-00 „
Паріже 30-00 „
Різно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бол-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,
Зінла адреси і зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Розпорядки в справі Берези Картуської.

Півський воєвода полк. Костек-Варнацький видав розпорядок у справі концентраційного табору в Березі Картуській, оголошення в „Польськ-ому Дзєнік-у Вовздух-ому“ ч. 13., який розіславши афішами по всьому польському воєводствах. В розпорядку сказано, що 1) особам не-справленим не вільно переступити лінії, азна-ченої дротами, які є перед парканом, 2) фотогра-фувати табір інтернованих, 3) порозуміватися якнебудь із інтернованими. За порушення тих трипунктів каратимуть адміністративним шляхом грошю до 500 зол., 14-денним арештом, або збома карами.

У другому розпорядку воєвода перестерігає околичних мешкальців і приїжджих перед якимне-будь намаганням наїзвати взаємини з інтерно-ваними з поминенням адміністрації табору, пе-ред допомаганням в евант. приготуваннях до втечі або до самої втечі та перед усейкою чинністю що противиться приписам про табори. Винуват-ців каратимуть адміністративно, а крім того їх можуть інтернувати, як таких, що загрожують прилюдному спокою та безпеці, незалежно від кари-судової відповідальності.

Соймова опозиція за скликанням сойму.

Варшавські часописи повідомляють, що в зв'язку з уведенням у життя концентраційного табору в Березі Картуській соймова опозиція агадує звернутися до маршала Світацького

зі запитом, чому досі не скликано сойму. Сум-ніваються, чи марш. Світацький відповідатиме на цей запит, тому акцію опозиції треба вважати радше демонстрацією.

Презес львівського ББ заповідає боротьбу.

Польські журналісти в голови ради ББ. на півд. сх. воєводства.

Презес ради ББ південно-східних воєводств д-р Домашевич прийняв у четвер на аудієнції польських журналістів. Вони зголосилися у зв'язку з енушіцією мін. Міхальського. Львів, сказав д-р Домашевич, відразу був переконаний, що мін. Пераського вбив член ОУН. Населення півд.-східних воєводств свідоме, що вбивство пок. Голушка та мін. Пераського в нічому не змі-нить напрямної польської політики в відношен-ні до меншин установленної ідеєю Голушка та ре-алізаційної програми мін. Пераського. Все на-селення же, що уряд згідно з заявою прем. Коз-ловського блим залізом випалить середовище української терористичної акції. Винищення то-го середовища вимагає винищення тієї атмо-

сфери, того клімату, який створює та розвиває те середовище. Годі толерувати пропаганду не-навісти до держави та всього, що польське, пропаганду, яку все ще безкарно веде частини гр.-кат. клиру та українські націоналістичні кооперативні й культурно-освітні організації. Бо ця пропаганда створює не що інше, як цю атмосферу та клімат, що плекають середовище для агентів і для акції ОУН. „Сподіємось, закін-чив д-р Домашевич, що уряд не здержиться на-віть перед найрадикальнішими засобами, щоб зробити кінець засівам ненависті до держави, тим усім засівам національної та партійної не-навісти, без огляду на це, з якого ряду й роду, амвони чи трибуни роблять ті засіви“.

Розстріляли бувших білоруських послів.

У 1929 році білоруські послы до І. польсько-го сойму Баранов і Каганович передісталися не-закально до ССОР. Опочатку їх приймали ова-

ційно як героїв революції. Тепер їх признали во-рогами працюючого народу та розстріляли. Жін-ці Баранова приказали поїхати Мінськ.

Бритійське демарш у Берліні.

Міністер Саймон у п'ятницю зложить у па-латі громад заяву британського уряду в справі, гостини мін. Барту в Лондоні та поінформує палату про постанову британського уряду про

демарш у Берліні із приязним вказанням на до-цільність уведення в життя французького про-екту сх.-європейського пакту взаємної помочі.

Гітлер про криваві події в Німеччині.

РИМ, ПАТ. Туринська „Газета дель Попо-льо“ помістила інтерв'ю з Гітлером про криваві події в Німеччині. Гітлер сказав, що кілька ра-ків старався навести до порядку людей, які боролися 12 літ при голо боці. Ще перед вибухом бунту розмовляв з годин і старався переконати одного з провідників революції, що його шлях відбігає від Гітлера фатально. Пересторога була безуспішна. Змовники хотіли передовсім схопи-ти Гітлера. Ті люди від 12 літ приналежали до кон-спіраційної праці, не могли пристосуватися до нових умов, до нової влади, бунт проти всього влади став їх другою природою. Ті люди не мо-гли вийти звідкіль із народом. Виступаючи проти бунтівників, робив це Гітлер для добра гуманіта-

ризму та в обороні всіх німецьких родів. Колиб революція в Вісеє осияла свою мету, плакалоб у Німеччині не 10 чи 12 тисяч, а десятки тисяч. Проти почувань людности виступають лише ті, що хотілиб затопити Німеччину в хаосі грома-дянської війни. Без сумніву після першої змови, колиб удалася, прийшли би дальші. В гру вхо-дила тут доля всієї Німеччини. Кожну змову на призначення держави треба окупили жертвою смерті. Хто для особистих або партікулярних цілей хоче використати владу, яку має для бу-дущої держави або оборони революції, матиме відтату голову. Така доля стріле кожного, хоч-би вже далеко зайшов і мав велику владу, яку одержав від мене — закінчив Гітлер.

Чому відкликали маневри в Німеччині?

Лондонські часописи твердять, що манев-ри райхсверу в Німеччині відкликали з причини масових пожеж лісів. Виявилось, що в багатьо випадках пожежі були наслідком саботажів.

Гітлер і його гвардія, по словам агаданої преси, не хоче маневрів, також тому, щоб військо ма-сово не сходилося з населенням.

Схопили Свен Гедіна.

ЛОНДОН, ПАТ. Славного мандрівника і дослідника Тибету Свен Гедіна схопили по-ліції в утайській Туркестані. Свен-Гедінова виправа складається з 4 шведів, 3 монголів і 3 китайців. Свен Гедіна полонили в Увунсі збуи-

тованні воєки ген. Ма-Чунь-Іня, який заняв Каш-гар. Це вже вдруге взяли Свен Гедіна в полон. Вперше придержали його в березні. Тоді заки-дали йому змову з ворогами Ма-Чунь-Іня.

Цукорня
СТЕЦЬКОВА
Миколая 7.

НАКРАЩІ ВОВНЯНІ МАТЕРІЯЛИ

на шкільні мундурки, костюми, мужеські убрання — та всякі шовки
З МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ“ — Ст. ЗЯЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18. 89/91

По широкому світі.

— Війна до Польщі дійшов у червні ц. р. до 68.6 міль. зол., вплив до 77.7 міль. зол., тобто бі-ляшове доліше сальдо в 9.1 міль. зол.

— В Німеччині склалася велика летувська катастрофа, яку досі держали в тайні: 7 осіб загинуло, причини невідомі, покищо арешто-вано всіх робітників, що працювали біля літака та 70 комуністів.

— Всіх старшин, що брали участь в дупі, звільнив литовський президент від судового слідства, напавуючи його повести тільки проти старшин резерви й держ. урядовців.

— Голова директоріату Мемелю, Раяскіс, звільнив бурмістра тогож міста, вімця д-ра Брін-длінгера з цього становища, бо він не знав литовської мови.

— Тайна поліція викрила у Бадені в кіль-кох місцях новосформовані й широко розгалужені комуністичні ячейки.

— Комісаря Вомі, відомого зі слідства у справі Станіського і Презеса поставили у стал обвинувачення за хабарництво та співучасть злочинах.

— В м. Бріжтові стався Ню Джерси при-йшло до сутички страйкарів з поліцією, в якій поранили багато осіб. Шериф міста зажадав від губернатора проголошення стану облоги й вій-ськової допомоги. Арештовано 17 осіб.

— Покриття золотом зросло в Німеччій Банку в 2 прц. у минулому на 2.1 прц. у цьому тижні.

— Прасккі часописи повідомляють, що сабо-тажисти вмонтували були декільку машин у кабіні „Мелеліна“ у Фрідріхсгафені. Викрили декільку машину завдяки зраді одного сабота-жиста. Досі арештували 47 робітників і техніків.

— У Караті ливийсь індійці, із собою піз одягеною хотів дістатися до палати, в якій живе Ганді. Палатна сторожа арештувала його.

— У Рожомберку (Рожаві) на Словаччині відбулося при участі 20.000 людей свято в честь о. Глінки, борця за автономію Словаччини.

— У Відні викрили підземний канал від електричної до робітничої діяльнці. Знавці ка-жуть, що канал побудовано щедливо. Здогаду-ються, що побудували канал соц.-демократи пе-ред подіями в місяці літому.

СОБАКИ ЗАГРИЗЛИ СВОЯКА РАДЖІ.

СІМЛЯ, ПАТ. 80 віщарських собак рази Атгара в провінції Орїса розшарпало раджово-го свояка Він не знав, що собака спущено та вийшов ніщо з жалати. Як на крик нещасного збіглися люди, найшли лише кілька костей.

Галицький Магазин Новостей Галицька 13.
Поручає воєни, сукна, шовки, зефрі, полотно та всілякі блаватні товари по найнижчих ці-нах. При закупі товару від 5. зол. даром бісер до першорядних кіт. 5/73 88-2

Товари
благатні

вовни, шовки, полотна, постіль

Ф. Ожеховський Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
278 128-180 Телефон 25-55.

„ТОВПА НА ТРОНІ“.

(Кореспонденція з Америки.)

Нью Йорк, 27. червня 1934.

Американський філософ і письменник, Вільям Дюрант, якого лібералізм запровадив його в обійми анархістів у Нью Йорку в часі війни, відбув літом 1933. року подорож до краю Світів через Канаду, Японію в Сибір. Свої враження видав він при кінці мін. року книжкою, яка от-се вийшла другим накладом в Англії п. н. „Лекція в Росії“ — присвячена „на остерогу американським комуністам“. Книжка писана стилем Дантого, коли той описує пекло. Характеристику режиму в Радянщині він передає висловом „Товпа на троні“ і каже, що „цей страшний кольтосовсім не журиться свободою слова, преси, судівництвом при допомозі судейських лав чи яких інших свободолюбних установ, котрі стали вже природними підставами західної суспільності, а проголошує на справедливі всілякі способи, які потрібні державі“.

Мавом Мотгеридж, кореспондент англійської газети „Манчестер Гардіан“ перебув у Радянщині одну зиму і описав свої помічання в недавно виданій книжці „Зима з Москви“. Большевицький режим характеризує він як „ошуканство, ведене під гаслом диктатури пролетаріату“. А як причину, чому світ не знає повної правди про цей режим, подає Мотгеридж становище пресових кореспондентів у Радянщині, яким не вільно писати власних помічень під загрозю уневажнення паспортного віза, а в додатку ув'язнення, заслання або й розстрілу їх приятелів або рідні, які перебувають на території ССОР як тамешні громадяни. Отже Мотгеридж представляє кореспонденції з Москви, які дістаються за границю, як простий жарт, бо со-віський кореспондент не пробує навіть передавати правди, а відумує щонебудь, щоби лише щось вислати за границю.

Треба мати сильні нерви, щоби читати книжки отих і їм подібних письменників, які без застережень кваліфікують теперішній режим у Радянському Союзі як владу найгіршої континенту.

Згадуючи про Вільяма Дюранта — не треба змішувати цього імені з довголітнім московським кореспондентом ньюйорського „Таймсу“ Волтером Дюрантом, а треба при цій нагоді згадати про його помічання над вартістю різних радикалістичних рутів в Америці. Він брав сам живу

участь у них і все, що пережив, написав у своїй наче автобіографії п. н. „Переходова доба“. Отже Дюрант твердить таке: „Всякі перетворення руху бувають проваджені молодими фанатиками, які щиро вірять в успіх своєї справи. Як що молодики приходять до розуму, вони покидають радикалістичні табори і стають пересічними бизнесовими громадянами. Всякі спроби зібрати разом різнородні радикалістичні напрямки неможливі. Неможливі тому, бо за чолі таких таборів стоять старші віком провідники, які з провадження тих відомків зробили своє авання. І вони перші кидаються поборювати всякі спроби об'єднання радикальних елементів в одне русло. Не допоможе ніякий зазив до „постутовості“, до винного „інтересу працюючих мас“ чи яких інших почувань. Вони знають, що це пусті фрази і вможливі до здійснення. А коли вони врятують свою фракцію, то тим самим хоч збережуть своє становище, до якого привязана така добра матеріальна нагорода.“

Ці помічання Дюранта знайшли потвердження у фактах, які виходять на верх при вгоді боротьби комуністичних організаторів проти робітничих юній, що належать до Американської Федерації Праці. Зпочатку було невразумним для пересічного приятеля робітничого руху, чому то большевики так завзято поборюють ці юнії, коли їм не вдалося здобути в них про-воду. Але цією справою займався радикальний тижневик „Ди Нейшн“ з Нью Йорку і вияснив, у чому діло. При кінці минулого року появилася ціла низка статей про „Ракетирство в робітничих юніях“. З тих статей довідуюся япр., що Сем Каплан, президент відділу 303 юнії машиністів з кінотеатрів, перебував у канцелярії юнії лише два дні в тижні і за це побирав платні 21.800 дол. річно, а його наслідник по 18.000 дол. річно.

П. Дж. Морріс, президент юнії робітників при будові мостів, діставав по 15.000 дол. платні річно, а крім того по 12 дол. за виїздки кожної дні. Луїс Кафман, предсідник від 244 юнії машиністів з кінотеатрів, побирав по 14.000 дол. річно. Хоч багато членів юнії в тепер без роботи, то платні предсідників ніхто не зменшує.

Крім таких платень дістають ще урядові юнії „дарунки“ при різних нагодах. Згаданий Каплан дістав 55.000 дарунку на протязі п'яти

літ. Урядовці юнії дістають поресічню по 50 дол. місячно на утримання вибагливого авта, купленого коштом юнії, а в однім випадку, який зівшов до прилюдного відома, президент дістав 300 дол. на виправу зубів з каси юнії.

Такі надужиття не були б ще такими крикливими, якби не те, що урядовці, коли раз дістануться на становище, не хочуть датися ніяк усунути. Нераз требає боротьба повних десяти літ, заки загаль членів зможе усунути з уряду якогось урядовця, не звважаючи на те, що вибори приходять майже кожного року.

Надужиття в юніях в такі жахливі, що можуть і з простим розбишанством. Вони тим більше жахливі, що надужиття допускаються всіма демагогами, які вміють грати на нервах робітників і в той спосіб дістаються до управи. А потім вживають найгірших способів щоб удержатися при владі. Буває, що загальні збори юнії ліберують урядовців, а такий довголітній урядовець вміє кинути з вибору і дальша улада. Але частіше буває так, що при виборах члени у свободній країні мусять голосувати так, як вимагає президент, секретар чи інший асоціативний „бос“.

Така господарка в робітничих юніях, не яка система. Не диво, що комуністи так завзято стараються дістати становища для себе. Тоді вони дбають про якісь хочби навіть позірні засади справедливості чи господарності, а безпопальне видають мільйони робітничого гроша на утримання комуністично-большевицької преси чи інших своїх органів.

Ті українські товариства, яких підступом заманили відбувати свої паради в большевицьким „Українським Робітничим Домі“ не можуть втечи звідтам, поки не втратять останнього пята з каси в користь большевицької пропаганди.

Утікачі з радянської України оповідають, що з початку большевицького режиму наші дідки пробували переводити вибори до різних управ у радгоспах чи колхозах. Але після вибору приходив з району наказ вибрати тих і тих комсомольців і навіть не було як протиятися.

Порівнюючи вісті, записані агаданними письменниками, з тим, що діється по американських юніях і хочби по українських товариствах, які дісталися в обійми большевизму, треба прийти до висновку, що люди з товпи не спосібні до влади навіть у малих організаціях, а тим менше не надаються до управи державою. І спокійно горе державі чи народові, коли на їх престолі пасяде товпа, котра не руководиться справедливою, а простим інстинктом. Коли робітничі маси остають усе під впливом демагогів, що безупинно сіють ненависть до всіх, нема чому дивуватися, коли ці маси затрачують засади права, засади чоловічості, а сліпо йдуть по дорозі несправедливості до всього людства, а ласкітства для себе самих.

Семен Демидчук

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛО“ З ДНЯ 14. ЛИПНЯ 1934.

М. ГАЛУШИНСЬКИЙ.

51

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Нові прикази. — Стан УСС. — Поділ військової команди Львів. — Вимарш куренів УСС. у поле.

А тимчасом ситуація на нашій фронті де-що змінилася. Російські війська трохи за далеко загналися на Угорщину і мусіли завертати назад. Наші стрільці у числі 1000 душ, що вийшли проти них, не мали нагоди брати активної участі в боях, і заняли лише були резервні позиції поза Свалявою, а опісля перейшли зовсім у резерву. В день чи два (3. 10. 1914.) після того, як я приїхав до St. Mikloš, був у мене от. Косак і навіть переночував у мене. До побраних 30. вересня 30.000 корон на видатки взяв ще 10.000 і після короткого побуту відїхав назад до себе. Тому, що воєнна ситуація поліпшилася, став приїждати до мене надпор. Кватерник, та вже з новими приказами, що з підздовою війною не мали нічого спільного.

Стан мужви УСС представлявся так: Коло от. Косака було 5 сотень — у числі 1000 людей. Сотн. Семенюк із своїми на Ужок. Сотн. Дідушок із своїми — може 120 людьми — в St. Mikloš. А тимчасом до Горонди напливало

щораз-то більше стрільців із висланих двайцоток, так, що в перших днях жовтня можна було утворити зовсім безпечно дві повні сотні.

Тодішню військову команду Львів розділено на дві частини. Адміністративну частину, яку під назвою Militärkommando вислали з початку до Igló, опісля до Nagyvarad, дальше до Грацу, остаточно до Mährisch Ostrau, де й перебуває ще у хвилині, коли отсі спомини пишу (серпень 1917 р.). З другої частини під командою (тоді) ген.-майора Гофмана з шефом штабу гр. Лямезаном утворено так звану оперативну групу, якої урядова назва була „Operatives Militärkommando Lemberg“. Незвичайно тяжка задача припала тій команді, а саме боронити Карпат на просторі від Тороні до Ужоку, простору, що його сьогодні боронить ціла армія.

УСС після першої своєї постави із сотнею Дідушка мали добру славу, а що кожний кріс становив тоді велику вартість, тому я поставлено втягнути до акцій усіх стрільців. План був такий: Зі стрільців будуть утворені три курені, з яких один у снаї трьох сотень буде під проводом от. Косака, два інші будуть складатися з двох сотень, під командою д-ра Шухевича і д-ра Волошина. Косак піде зі своїми в напрямі Верещиць, д-р Шухевич на Ужок, де до нього прилучиться сотня Семенюка, а д-р Волошин на Тороню. Після поставлення такого плану покликали всіх трьох курінних

до St. Mikloš і там дістали вони прикази з присутності надпор. Кватерника. Було це дня 7. жовтня 1914 р. Всім їм виплатив я потрібні на мужву гроші та просив вести точні рахунки, щоб я опісля міг вирахуватись із побраних грошей.

Дня 8. жовтня 1914 р. вирушили курені в означену дорогу. А до сотника Семенюка в Revhely (Nagyberezna) і до 2. куреня 66. п. п. до якого був він придільний, вислав я зараз телеграму такого змісту: „На приказ військової команди має сотня прилучитись зараз до кольони 4-го корпусу, який посувається на лінії Ужок-Турка. Сотня переходить там під прикази курінного д-ра Шухевича. Дальші прикази на місці. Харч взяти на 3—4 дні. Телеграма служить як Offene Ordre для ведення Вами транспорту“.

Ті відділи, які тепер вийшли в поле, навчилися того, що конечно потрібно удержувати бодай які-такі звязки з поодинокими четами УСС. Навчилися, що можна посылати мильдукових їздців, що до чогось служать телефони й телеграфи і т. п. Про ті звязки далось би багато сказати і я про це не забуду при нагоді, однак мушу тут вазначити, що вони не були такі, які повинні були бути. Сподикували до них звичайно якісь потреби: в перших місцях грошей, а в дальших по найбільшій частині лиш особисті просьби, або коли біла допекла, як уже хто наброїв забагато. (Далі буде)

Участь жінки в українському письменстві.

РЕФЕРАТ п-ні КАТЕРИНИ ЧАЙКОВСЬКОЇ, ВИГОЛОШЕНИЙ НА УКРАЇНСЬКОМУ ЖІНОЧОМУ КОНГРЕСІ В СТАНИСЛАВОВІ.

IV.

Ольга Кобилянська і характеристика її творчості. — Уляна Кравченко. — Людмила Старницька-Черняхівська. — Е. Ярошинська. — Дніпрова Чайка. — Любов Яновська. — К. Малицька. — Ол. Кисілевська. — Хр. Алчевська. — К. Гриневичева.

Ольга Кобилянська, зі своєю філософією сильних індивідуальностей, все дає в своїх творах людей сильних духом, людей, що стоять понад товпою, що все приймають у сферу надлюдських почувань.

Тому то герої, а властиво героїні її творів, це не рядові, як у Марка Вовчка люди, це вже жінки з більшим і сильнішим прямуванням вгору.

Перше, що найбільше відрізняє їх від загалу, це глибоке замишування до краси й річчю її шукання всього.

Найдосконалішу красу знаходить Кобилянська разом зі своїми героїнями в природі. Вона, природа, є незрівняна в своїй красі і навіть люди виходять у порівнянні з нею брудні й вульгарні, коли своїми негарними голосами порушують живе мовчання природи, який вони приходять знищити.

А як протиставляється все в живому прагненні брутальній силі наемців, все, почавши від найдрібнішої рослини до гордого орла.

Коли один з прибулих людей вдарив топірцем по старій смерці, то „Вона здригнулась. Відколи жила, не чула на собі топора. Удар той розлягся по цілому лісі, і всі дерева задержали віддих; беззвучна тиша, повна дожилення, розсідлася і почулося звідня і виразно слово: „Зрубати“.

(Битва).

Кобилянська банальне і рідне не лише те, що люди називають мертвою природою, а все природне взагалі.

Якою глибокою любов'ю вона сповинає своїх героїв, що мають природні почування і злине з природою, згармонізоване з нею, життя, бачимо хочби з оповідання „Некультури“.

А герої величній епопеї, присвяченій людям землі і названої „Земля“; люди з їх неперборною любов'ю до землі, яка творить невіддільну частину їх істоти.

Вони так кажуть: „Ми люди, що знаємо лише землю. Вона чорна, то й руки наші почорніли від неї, та проте вона свята“.

Жінки є ближчі і більше зрозумілі для письменниці і тому їх долею вона займається найбільше. Вона хоче, щоб всі бачили у жінці передовсім людину, а також щоб жінки ставали тими найсильнішими індивідуальностями, тими надлюдьми, які були улюбленими її героїми.

Героїні Кобилянської адібні на дуже глибокі почування і навіть у найдрібнішому русі виявляють глибину своїх почувань.

Коли Ганна з „Землі“, прощаючись з Михайлом, що іде до війська, випрошала його, вона тільки вклонилася йому, а цей поклін так змальований: „Цілу душу вложила вона несвідомо в свій хвиль у поклін“.

Вони, ці героїні, мають цікавиту свідомість своєї людської гідності, здобутої працею над собою, а тому в „Царівні“ Наталя намовляє навіть Огрідинову працювати над собою, щоб стати „твердим, могутнім і гідним погани“.

Пребодата краса Карпат і їх мальовничих мешканців так чарує Кобилянську, що вона в своїх карпатських новелах якби тільки перекладає все те, що їй намішували вони самі, так безпосередньо й по мистецьки виходять вони в її творах.

Хоч як багата є творчість О. К., та всетаки є це справа ще не збілісована, вона живе, творить і скарбниці нашої літератури ще не раз відчиняться, щоб збагатитися ще не одною перлиною її творчості.

Говорячи про ці вже часи в українському письменстві, коли в ньому беруть участь письменниці тої міри, що Олена Пчілка, Наталя Кобилянська, а пізніше навіть і такі, як Леся Українка чи Ольга Кобилянська, коли немає ані одного нашого видавництва, що не було б збагачено участю в ньому української жінки, стаємо перед тим, що не можемо вже в підходящому рефераті огорнути і висчерпати таку багатогранну і пребодату творчість української

жінки, що розливається широким морем чистої джерельної води, яка підбадьорює й зміцнює зболілу душу народу-страдника. Тому спинаємося ми лише на головних етапах розвитку творчості українських письменниць.

У цьому часі пише свої всесторонні глибокі у своїх громадсько-вихованих думках поезії Уляна Кравченко, котра в своїй вірші „На новий шлях“ вказує дорогу до незалежної праці на самостійному шляху української жінки.

Вона в своїх поезіях прикликає до неохитності і витривалості і до сьогоднішнього дня не покидає її та сила духа, якою вона зміцнює і підбадьорює слабших.

„Не сама потрібно, щоб ставати до бою.
Не сама — силу й жар ваймаю за зброю.
Ту силу, що любов у груди в'є,
Ту міль, щоб думи в діло осушити.
Той жар, щоб з азом боротись і програти.
Все, чим тебе невправа й злоба б'є“.

Вже Франко каже, що „цінить чути й щирість у її поезії“.

І через все своє тяжке та часто несправедливе для неї життя вона знаходить задоволення в тому, щоби

„Слабих кріпяти, за безодинних битись
Самому ж помочи не ждати ні від кого“.

Людмила Старницька-Черняхівська дала багато поезій, повістей і творів драматичних. У драмі „Гетьман Дорошенко“ вона говорить про визвольну боротьбу українського народу в XVII столітті; цей історичний момент представлений і в „Боярині“ Лесі Українки.

І так від Олени Пчілки та Наталі Кобилянської аж по сьогоднішній день стає одна по другій до праці для свого письменства, до його піднесення й збагачення ціла низка українських письменниць.

Ще в „Першому Вінку“ пишуть обидві сестри Павлички — Ганна й Катерина, далі переважно в журналі „Буковина“ і інш. містять свої твори ще одна письменниця з Зеленої Буквини Євгенія Ярошинська. У цьому часі виступає Дніпрова Чайка зі своїми чудовими поезіями в прозі, а особливо морськими малюнками; Любов Яновська з оповіданнями з життя селян та драматичними творами, в котрих вона розглядає питання особистого людського щастя; незвичайно цікаві оповідання з подорожей давала редак. „Жіночої Доді“ Олена Кисілевська, що писала під псевдонімом Гали-

Крем зол. 0.40—2.60. Олії зол. 1—, 2— і 3.50.

чанка; ніжний співець квітів і гармоній людського поступовання зі словом Христі Алчевська; модерністична в формі своїх останніх творів Катря Гриневичева; Марійка Підгірянка зі своїми коломийками і т. д., і т. д. аж до заповнюючої світ своїми зорями творчості Галини Журби і інших, яких уже треба назвати письменницями грядучої доби, котрі заповнюють часами дуже сильно та про котрих сьогодні ще не можна говорити.

Я вже казала про те, що навіть перший жіночий альманах згуртував коло себе дуже велику кількість українських письменниць, а поза тим твори українських письменниць містять усі журнали українські, як наддніпрянські, так теж і наддністрянські і коли переглядаємо ці журнали, то всюди стрічаємося з творами українського життя як українсько-національного, так і особистого характеру.

Неперіодичні видання виходять теж при численній участі наших письменниць; так у прекрасній антології української лірики, укладеній Франком, „Акорди“, поміщено великий відсоток поезій наших письменниць, не менший теж і в другій антології „Струни“.

Сьогодні, маючи досить поважну кількість жіночих журналів, у котрих працюють майже виключно жінки, українські письменниці беруть участь у всіх українських видавництвах, у яких містять оригінальні твори, а також дуже збагачують наше письменство й перекладами зі світових літератур.

Так само підноситься й поширюється участю жінки спеціальну літературу і видавництва для дітей, до цього особливо причинилися Катря Гриневичева та Константина Малицька (Віра Лебедева).

Українські жінки збагатили своєю участю всі роди письменницької творчості, бо писали поезії, оповідання, повісті і твори драматичного характеру.

Отже, навіть з цього побіжного огляду бачимо, що українська жінка своєю участю в письменстві дуже збагатила його.

Голос її був бадьорий, виховував замишування до всього рідного, будив віру в свої сили, закликав до боротьби за краще майбутнє і до чудової гами українського письменства вніс пребогати і ріжнородні акорди.

Катерина Чайковська.

Венус Балтику = Копенгага

дешева морська прогулянка без загр. паспортів

20. липня.

Ціна від зол. 90.—

Лінія Гдиня-Америка

Варшава, Маршалковська 116.

Вияснення в справі заліз. знижок на Жіночий Конгрес.

Щоби розвіяти неправдиві вісти, які кружляють у зв'язку з відкликанням т. зв. конгресового поїзду на Український Жіночий Конгрес, Діловий Конгресовий Комітет і Головиний Виділ Союзу Українок почуваються до обов'язку подати до відома делегаткам і громадянству дійсний стан справи.

В травні ц. р. заключили ми умову з подорожнім Т-вом „Орбіс“, на основі якої мали піти зі Львова до Станиславова окремий поїзд на конгрес. Ціна білету там і назад мала вийти 6 зол., якщо аголоситься мінімум 400 учасниць. Крім цього особи, які закупили би білету до цього конгресового поїзду, мали користуватися 70% знижкою зі стації доїзду до Львова. Ця умова була опісля одобрена Міністерством Комунікацій і Міністерством Внутрішніх Справ і дня 19. червня вилетили ми „Орбісом“ на залізні гроші в сумі 2.400 зол. та одержали 400 білетів, призначених для делегатак. Поїзд мав відійти зі Львова дня 22. червня в год. 17.25.

Дня 22. червня в год. 17. Міністерство Внутрішніх Справ за посередництвом львівського і станиславського Восвідства повідомило п. Мілену Рудницьку, що поїзд відкликаний з причини заповнення запрошень, які ми числяли

до чужинних жіночих організацій. Інкрімінований Міністерством Внутрішніх Справ уступ запрошень пояснює, де саме лежить Станислав; він звучить у німецькому тексті: „Stanislaw liegt in Ostgalizien (das westukrainische Gebiet, welches sich jetzt im polnischen Staate befindet)“, у французькому: „Stanislawow, ville de Galicie Orientale (territoire ukrainien, actuellement sous la Pologne)“, а англійському: „Stanislawow is a town of Eastern Galicia in Polish Ukraine“.

Зазначуємо, що ці запрошення, друковані в друкарні „Цілі“, перейшли цензуру, були, очевидно, відомі владі та розіслані два місяці перед конгресом на всі сторони світа.

Поданою цим станом до відома, надіємося, що пані делегатки і гості вибачать нам завід і втрату грошей, спричинені відкликанням поїзду владою, серед таких обставин.

За Головиний Виділ С. У.

М. Рудницька
голова.

І. Лулева
секретарка.

За Діловий Конгресовий Комітет:

Е. Макарушкова
голова.

О. Шепарович
секретарка.

Рештки майже за дармо

зіллям у нас можна набити

ПЛАВАННИЙ ВАРЯЖ

А. Г. А. Д. Е. Л. М. А. Н. Львів, Ботіва ч. 12.

З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.